

TURUN YLIOPISTO

Lääketieteellinen tiedekunta

LAINEN NIKO: Ylä- ja alaraajamelanoomien kliininen eroavaisuus: taustatekijät, residiivit ja ennuste.

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 17 s.

Kirurgia

Huhtikuu 2016

Melanooma on ihon pigmenttiä tuottavista soluista lähtöisin oleva pahanlaatuinen kasvain. Melanooman hoito on kirurginen. Leikkauksessa poistetaan melanooma tai sen biopsia-arpi. Vartijaimusolmuketutkimus tehdään, mikäli melanooma kasvaa syvyysuunnassa vähintään 1 millimetrin matkalla.

Melanooman tärkeimmät ennustetekijät histopatologisessa tutkimuksessa ovat melanooman syvyys millimetreinä (Breslow-mitta), mitoosifrekvenssi ja mahdollinen haavautuminen eli ulseraatio. Melanooman paikallinen imusolmuketastasointi on tärkeä ennustetta huonontava tekijä. Miessukupuoli ja korkea ikä ovat myös ennustetta huonontavia tekijöitä. Anatomisen sijainnin vaikutuksesta tiedetään, että raajoissa sijaitsevilla melanoomilla on parempi ennuste verrattuna pään ja kaulan sekä vartalon kasvaimiin. Käsissä, jalkaterissä ja raajojen ääriosoissa sijaitsevilla melanoomilla tiedetään myös olevan huonompi ennuste kuin muualla raajassa olevissa kasvaimissa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää ylä- ja alaraajamelanoomien ennusteellista eroa elinajan ja tautivapaan ajan suhteen. Tutkimuksessa tarkasteltiin, myös tunnettujen melanooman ennustetekijöiden mahdollista eroavaisuutta ylä- ja alaraajamelanoomissa.

Tutkimusaineistona oli vuosina 1983–2011 TYKS:ssa leikatut 654 melanoomapotilasta, joilla kasvain sijaitsi joko ylä- tai alaraajassa. Tiedot saatiin el Ilkka Koskivuon ylläpitämästä melanoomapotilaiden tietokannasta. Aineistosta saatuja tietoja analysoitiin tilasto-ohjelmin.

Tutkimuksen mukaan alaraajamelanoomissa on huonompi ennuste verrattuna yläraajamelanoomiin. Alaraajassa sijaitseva melanooma oli itsenäinen ennustetta huonontava tekijä verrattuna yläraajassa sijaitsevaan melanoomaan sekä elinajan että tautivapaan ajan suhteen. Ero oli erityisen selkeä naisilla tautivapaan ajan suhteen. Naisilla todettiin myös alaraajassa merkitsevästi enemmän ulseraatioita kuin yläraajassa.

Avainsanat: melanooma, ennuste, yläraaja, alaraaja